

Sygn. akt I ACz 897/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2018r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Mariola Głowacka (spr.)

Sędziowie: SA Marek Górecki

SA Jerzy Geisler

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2018r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.**

przeciwko **A. B., A. K. i P. M.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 16 kwietnia 2018r. sygn. akt XVIII Nc 101/18

postanawia:

1) uchylić zaskarżone postanowienie,

2) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić Sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

SSA Marek Górecki SSA Mariola Głowacka SSA Jerzy Geisler

UZASADNIENIE

W dniu 27 marca 2018r. do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynął pozew (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. przeciwko A. B., A. K. oraz P. M. o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla bez protestu, wystawionego 12 czerwca 2013r., którego termin płatności upłynął 12 grudnia 2016r. Powód uzasadniając właściwość miejscową Sądu Okręgowego w Poznaniu powołał się na art. 37¹ § 2 k.p.c. i wskazał, że wynika ona z miejsca płatności weksla.

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2018r. uznał się niewłaściwym miejscowo i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Szczecinie jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do jej rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powód wykazał, iż czynność prawna była bezpośrednio związana jedynie z działalnością gospodarczą lub zawodową A. B.. Istnieje więc podstawa do przypisania pozostałym dwóm pozwanym

prawnego statusu konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c. Sąd powołał się przy tym na treść art. 37¹ § 2 k.p.c., art. 202 k.p.c., art. 3 oraz art. 6 Dyrektywy Rady 93/13 EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich wskazując, że wypełnienie weksla przez przedsiębiorcę, poprzez dowolne wpisanie miejsca płatności, które skutkowało jednostronnym określeniem sądu właściwego dla zaistniałego sporu, uznać należy za jednostronne wprowadzenie postanowienia umownego, niezgodnionego indywidualnie, które w okolicznościach niniejszej sprawy okazało się nie korzystne dla pozwanych konsumentów. Zamieszkują oni bowiem w znacznej odległości od siedziby Sądu Okręgowego w Poznaniu, co może znacznie utrudnić im prowadzenie sporu. Sąd w/w postanowienie umowne uznał za nieskuteczne i ustalił właściwość miejscową sądu na podstawie art. 27 § 1 k.p.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżył powód w całości wnosząc o jego uchylenie w celu dalszego prowadzenia niniejszego postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił naruszenie:

- art. 37¹ § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, że sądem właściwym jest Sąd Okręgowy w Szczecinie, skutkiem czego było błędne zastosowanie art. 27 k.p.c. i przekazanie sprawy do tegoż Sądu;
- art. 202 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie się przez Sąd Okręgowy za niewłaściwy miejscowo, a w konsekwencji niesłuszne zastosowanie art. 200 § 1 k.p.c.;
- art. 43 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nieprawidłowe stwierdzenie swej niewłaściwości, podczas gdy nawet w razie przyjęcia właściwości Sądu Okręgowego w Szczecinie jako właściwego dla pozwanych będących poręczycielami, to niewątpliwie jednym z pozwanych był przedsiębiorca, co wyłącza zastosowanie art. 385¹ k.c. wobec niego, konsekwencją czego winno być uznanie, iż w sprawie właściwe mogą być dwa sądy – miejsca płatności weksla i miejsca zamieszkania poręczycieli, a co za tym idzie jeżeli uzasadniona jest właściwość kilku sądów wybór między tymi sądami należy do powoda, a powód wybrał jako właściwy Sąd Okręgowy w Poznaniu;
- art. 22 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż w niniejszej sprawie trojgu pozwanych należy nadać status konsumenta, skutkiem czego było uznanie się przez Sąd Okręgowy w Poznaniu za niewłaściwy;
- art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, podczas gdy norma tego przepisu dotyczy jedynie umów zawieranych z konsumentami zaś w niniejszej sprawie wystawca i poręczyciele weksla jednostronnie upoważnili powódkę w treści oświadczenia wekslowego do swobodnego wyboru miejsca płatności, a zatem wskazany przepis nie powinien mieć w ogóle zastosowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

W świetle okoliczności przedstawionych w pozwie i w zażaleniu nie budziła wątpliwości Sądu Apelacyjnego zasadność postawionego przez powoda zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 43 § 1 k.p.c.

Zgodnie z generalną zasadą sądem właściwym miejscowo do rozpoznania sprawy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej (art. 27 § 1 k.p.c.). Stosownie do art. 37¹ § 1 k.p.c. w przypadku, gdy powód dochodzi zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla – jak to ma miejsce w niniejszej sprawie - może wytoczyć powództwo również przed sąd miejsca płatności, co stanowi o właściwości miejscowej przemiennej w tej kategorii spraw. Kompetencje sądu w zakresie badania właściwości określa z kolei art. 202 k.p.c. zgodnie z którym niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, przy czym sąd nie bada z urzędu tej niewłaściwości również przed doręczeniem pozwu. Literalne brzmienie tego przepisu wskazuje rzeczywiście, jak podnosi żalący, że sąd nie jest władny do badania właściwości miejscowej przemiennej z urzędu. Jednakże w niniejszej sprawie przytoczona interpretacja art.

202 k.p.c. nie znajdzie zastosowania, gdyż Sąd Okręgowy słusznie zauważył, że pozwani A. K. oraz P. M. posiadają status konsumentów. Ze zgromadzonego dotąd materiału dowodowego nie wynika bowiem, aby dokonana przez nich czynność prawna w postaci udzielenia poręczenia była bezpośrednio związana z ich działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ k.c.). Zatem Sąd Apelacyjny podziela stanowisko zajęte przez Sąd pierwszej instancji, że w stosunku do dwóch w/w pozwanych mamy do czynienia ze stosunkiem wekslowym, który jest stosunkiem umownym pomiędzy powodem jako przedsiębiorcą i A. K. oraz P. M. jako konsumentami.

W niniejszej sprawie zastosowanie przepisów o właściwości miejscowej doprowadziłoby do ustalenia dwóch sądów w równym stopniu właściwych do rozpoznania i rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd Okręgowy w Szczecinie byłby właściwy do rozpoznania powództwa skierowanego przeciwko A. K. oraz P. M. z uwagi na ich miejsce zamieszkania (art. 27 k.p.c.). Natomiast Sąd Okręgowy w Poznaniu jest właściwy do rozpoznania sprawy pozwanej A. B. ze względu na określenie miejsca płatności weksla w P. (art. 37¹ § 1 i 2 k.p.c.) przy czym z wydruku z Centralnej Ewidencji i Informacji o działalności gospodarczej jak i z umowy o współpracy na prowadzenie sklepu zawartej w dniu 3 czerwca 2014r. pomiędzy powodem i pozwaną A. B. wynika, że A. B. od dnia 17 czerwca 2013r. prowadzi działalność gospodarczą i wystawienie przez nią weksla było związane z tą działalnością. Nie ma więc ona w niniejszej sprawie statusu konsumenta.

W takim wypadku ustawodawca przewidział, że wybór między tymi sądami należy do strony powodowej. Powód wybrał Sąd Okręgowy w Poznaniu jako właściwy miejscowo do rozpoznania niniejszej sprawy, skutecznie korzystając tym samym z uprawnienia określonego w art. 43 § 1 k.p.c.

Biorąc powyższe pod rozwagę zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. uchylono.

W myśl art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej pozostawiono Sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

SSA Marek Górecki SSA Mariola Głowacka SSA Jerzy Geisler